

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 1 av 12

I denne besvarelsen skal jeg analysere Draheguten av Asbjørn Rydland. I analysen skal jeg legge vekt på persongalleri og temaer. Til slutt skal jeg drøfte på hvilken måte Draheguten bruker formler og konvensjoner som er vanlige i heroisk-fantastisk litteratur.

Hovedpersonen i Draheguten, Koll, velser opp som sønn av en stallmester i en landsby. Vi får vite at landet er underlagt en okkupasjonsmakt, men at de har en stor grad av indirektestyre. I landsbyen er det mange som har tatt opp lån av en pengeutlåner utenfra. Selv om det bare er en av lånerne som har mistholdt låneavtalen, får hele landsbyen et pengekrav. Med ønske om å skaffe kapital til landsbyen som ett av ^{reis} ~~Milene~~, legger Koll ut på reise sammen med Mirimani og Eran. Det de konker er på leting etter, er ^{skull fra} drahegg. På reisen finner de ikke bare eggskall, men også en død drake og deler av drakens gullskatt. Utsikten til rikdom bringer frem ~~griskheten~~ og grådigheten og uærligheten til både Eran og noen av de mest fremstående ~~de~~ innbyggere i landsbyen. Dette setter i gang en kamp på liv og død som viser hva de er villige å gjøre for rikdommen som venter i drakens hule.

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 2 av 12

Virkeligheten som vi møter i fortellingen har et middelalderpreg. Dette kan man blant annet se i yrkene som er representert i boka, som stallingmester, smed og huskaper av kvo. Vi kan også se det i teknologien, som at de bruker hest som fremkommingsmiddel og pil og bue, kniver og sverd for å beskytte seg. Denne virkeligheten som vi blir presentert for, har også noen klart moderne innslag. Ett av disse er ønsket om å forme sin egen fremtid. En jente Koll kjemper forteller ham om hennes ønske om å bli sølvsmed, men også om at faren hennes motsetter seg dette. På Et slik yrkesvalg ville blitt med ~~reglene for~~ samfunnet i boka, forventningene til rolle i samfunnet i boka, men det at en av personene på "den gamle siden" har et slikt ønske faller sammen med vår tids vekt på individets frihet. Et liknende ønske møter vi hos Koll når han ikke ønsker å følge farens plan. Kolls opplevelse av dette skildres slik: "Faren kom alltid til å prøve å halde han fast og sørge for at Koll ikke hadde noen annen val enn å følge i fotsporene hans. Det var som han var bunden til den sukebrennen, og han blei mer og mer sint og frustrert over det for hver gang han lyente tilbake stramma seg" (s. 59). Forestillingen om en fastlagt skjebne er til stede, men sterkere enn den er også viljen til å gå sin egen vei og shape sin egen fremtid. En liknende tanke møter vi også om samfunnet i boka. Samfunnsordenen er ikke endelig.

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 3 av 12

den kan endres.

Det blir ofte sagt at avstanden som forflytningen til en annen verden innebærer, gjør det mulig å skape nærhet til leseren. Dette er noe som er viktig når man skal se nærmere på hovedpersonen i boka. Selvså om virkeligheten i teksten er en annen, sliter tekstens hovedperson med problemer som mange vil kunne kjenne seg igjen i.

Han er ikke spesielt populær, han er redd for vann, han har mistet noen ~~tra~~ (moren) og han blir mobbet av en eldre gutt. Som tidligere nevnt er han også i en konflikt med faren når det gjelder hva han skal bli.

Personene rundt Koll kan på mange måter ses som poler som han dras mellom. Det første paret med motstående poler er Mirimani og Eran. De representerer ytterpunktene på en skala som går fra det vitenskapelige til det magiske. Mirimani har en vitenskapelig tilnærming til tilværelsen. Hun anerkjenner at det tidligere fantes magi, men tilnærmingen hennes til problemer hun møter er vitenskapelig. Hun undersøker og prøver ut, fremfor å høre på vinden eller svar. Eran har en mer religiøs tilnærming til virkeligheten. Han tror på en kraft i vinden, og styllsordene der han kaller på Sarh (drake) og dennes egenskaper (brann) viser hvordan verden i hans øyne er innrettet. Koll reiser sammen med disse to, og selv om han har kjent Mirimani lenge, og i utgangspunktet

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 4 av 12

ikke har troen på hverken draker eller magi, blir han introdusert for magen i vinden og lytter dens virkning. Etter hvert som han er sammen med Eran blir draken ikke bare en myte om en kraft som var, det blir en kraft og et dyr som han føler i seg. Koll er i så henneende et utvalgt barn.

Det andre paret med motstående poler, er Kolls far, Jem, og Eran. Disse to karakterene kan stå på som ytterpunktene på skalaen mellom menneskelighet og egoisme. Mens Koll er på reise med Eran, er Eran en lærermeister for ham. Han lærer Koll å stå opp for seg selv og at det er en verdi i å være fri. Koll, som opplever ~~et~~ faren som tafatt, blir finner disse tankene bemerkende. Dette er tanker som gjør at han får tatt et oppgjør med mobberen sin. Når skatten er innen rekkevidde og Eran viser hvilke handlinger han er villig til å utføre for å oppnå egen vinning, er ikke tankene ideologien hans like folkløse på Koll. Grensen for Koll går ved grunnleggende verdier han har fått av sin far. Når Eran dreper ^{en gammel mann} og ikke viser behørig respekt for den døde, er en grense nådd for Koll. Det endelige bruddet mellom dem kommer når Eran tar Jem til fange og truer med å drepe ham. Disse tre ~~store~~ voksne personene kan stå som tre krefter, eller poler, som Koll trekes mellom. En fjerde voksen, lederen for en heravdeling som skal beskytte landsbyboerne, er med på å

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 5 av 12

lede Koll mellom disse polene. Han er med på å avdekket en side ved Jean, som Jean har skjult for sønnen. Gjennom hans veiledning ser Koll at faren, på sitt stillfjerne vis, også er en sterk person. Av de ~~jevnaldrende~~^{unge} personene, vil jeg trokke frem Dunal og Seir (?). De er litt eldre enn Koll, ~~og~~ de speiler noen av de voksne personene. Mens både Jean og Eran avsløres som andre personligheter, er Dunal og Seir gjennom hele boka bilder på den medmenneskelige og omsorgfulle og på den andre siden boka. Det er i spenningsfeltet mellom disse at Koll må finne sin plass og sin rolle.

Som i mye barne- og ungdomslitteratur følger også Drapeguten en hjemme-ute-hjemme-struktur som vi også finner i dannelsesfortellingene. Han er i opprør mot det bestående, Han leser så ut på en, ikke bare indre, men også konkret vei. Og når han har vunnet tilbake normaltilstanden i slutten av boka, er det ikke bare det at han ~~gjør~~ fysisk har vendt hjem, men han har også vendt tilbake til ^{mangelen} verdier fra ~~barndommen~~ hjemmet.

I fantasy-litteratur er det gjerne slik at handlingen settes i gang ut fra en mangelsituasjon. Dette kan vi også finne i Drapeguten. For å beskrive mangelen som setter i gang handlingen her, må man se på mangelen hos flere av personene. Koll mangler råderett over sitt eget liv. Hjemme er det faren som har kontrollen. Utenfor

Emnekode : SK - 101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 6 av 12

Hjemmet er han langt nede på rangstigen og Seir har makten til å styre Kolls anseelse, mens Koll er avhengig av hjelpen fra Dunal. En annen mangel Koll erfarer, er landsbyens behov for penger. Denne mangelen er likevel, slik jeg ser det, ikke den primære årsaken til at Koll handler. For Kolls del starter reisen før de drar ut for å ~~tenke~~ finne drakeeggeshull. Når han møter og begynner å trene med Evan, er han i ~~ford~~ gang med å få tak i det han mangler. For Mirimans del består mangelen av mangel på kunnskap. Hun vil utforske mulighetene i materialet hun har fått tak i og lære dets hemmeligheter. At Evan har en mangel kommer ikke frem før hans "virkelige jeg" blir avslørt. Oppri kan vil grunnene sin plass i samfunnet, om det så betyr at han må ødelegge det for å vinne det.

Gjennom reisen og det han lever på veien ^{oppnår} ~~tar~~ Koll ^{tyrsk} styrke og anseelse i samfunnet. Samtidig oppdager han også at styrken krever styring, han kan ikke la draken hege fritt. På den måten blir en ny mangel synlig når den opprinnelige er fjlt. Mirimans ønske om kunnskap om drakeeggene fylles, men utnyttelsen av denne vissnessen til samfunnets beste er bare så vidt i gang. Samfunnets pengeproblem er ikke løst i slutten av boka. Boka følger ~~strukturen~~ mønstret som mange fortellinger følger med en utgangssituasjon preget av en mangel. Siden dette bare er første bok om Drakeguten, er

Emnekode : SK - 101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.09.2019
Ark nr. : 7 av 12

det også naturlig at ikke alle manglene fylles, eller at alle problemene er løst i slutten av boka.

Selv om handlingen er lagt til en annen virkelighet enn vår egen, er tematikken som tas opp i Drakegutten allikevel og gjennomførbart. Jeg vil trekke frem to tema i boka. Det første er identitetsutvikling og det andre er samfunnsutvikling.

Som i mye ungdomslitteratur, møter vi et ungt menneske som gjennomgår en identitetsutvikling i Drakegutten. I starten møter vi en gutt som har som største ønske å få en plass i militsen i ~~byen~~ landsbyen der han vokser opp. ~~Det er en~~ Krig og kamp er noe han bare henger til gjennom lek og øvelse med tresverd. Å få en plass i militsen vil vise at han fyller rollen som mann i samfunnet. Da kan han vite styrke og at han kan beskytte sine nærmeste. I starten er denne hjerterollen, og det å fylle den lønningen Koll ser på sine problemer.

Når Mirimani forteller Koll om egenskapene til drakeeggskallet kommer han dette tannebittet godt frem: "Berre tenk på ått vi kan bruke eit stoff som er sterkare enn stål, til!" / "Våpen?" foreslo Koll, litt usikkert. "Våpen? Jo, jo, sikkert våpen og, men tenk på verktøy! Økser og sager som aldri knekk! Batar! Tenk deg batar det aldri kan gi hol på!" (s. 64). For Koll er våpen det eneste forslaget, for Mirimani er

Emnekode : SK - 101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 24.05.2014
Ark nr. : 8 av 12

Våpen det minst interessante av ei lang rekke bruksområder for materialet. Dette startet er hentet fra tidlig i boken. For å se utførelsen, kan man se denne episoden opp mot hvordan Koll, i slamm, gjennom en kniv av drakeeggshell mot slutten av boka. Kniven var en gave fra Mirimani til Jen, men Koll måtte bruke den i befrielsen av faren og befrienden av Eran. Volden forandrer seg fra å være del av en lek i starten av boka til å være noe Koll har erfart i slutten av boka. Gjennom denne erfaringen ser han at makt kan ikke trenges å være det beste alternativet. Bruk av rå makt kan oppnå noe, men det koster også mye mer enn det man kanskje er klar over. Gjennom erfaring og ny kunnskap om sin far, oppnår Koll et mer nyansert bilde av verden. Gjennom Erans opplering har han også oppnådd styrke og mulighet til å utøve vold, men han oppdager også at evnen til å styre "draken" i seg er noe han må jobbe med.

~~I leksjonen om fabeler for~~
I kapitlet om fabeler for barn og ungdom skriver Birkeland og Myr om at det er noen ~~tema~~^{emner} som sjelden er tema for fabeler for barn og ungdom. Emnene dette gjelder har til felles at ~~det er emner~~ man kunnskapen er foranderlig, og at det er vanskelig å sette opp entydig fabelkunnskap.

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 9 av 12

Man kan spørre seg om denne typen emner vel så godt kan behandles i slybølitterær form, og etter min mening er Dralleguten et eksempel på at hvordan et såpass vanskeligt tema som samfunnsutvikling kan tas opp i slybølitterær form.

Gjennom samtalene mellom Koll og Eran blir spørsmål om selvstyre og det å være underlagt en annen malt tatt opp. De snakker om lovlighet og lovløshet, om bruk av vold for å oppnå et mål og muligheten for å snakke om på samfunnsordningen. Mange av disse spørsmålene knytter til grunn for hvordan man ordner et samfunn, men det er spørsmål som man vanskeliggjør kan gi klare svar på slik en fagbok på mange måter kan som formål. I Dralleguten kan vi følge Kolls arbeid med disse spørsmålene, men leseren blir også involvert oppfordret til å ta stilling til disse spørsmålene. Man kan si at Koll finner en vei å gå, ikke uten feiltrinn, men han formulerer ikke klare eller entydige svar på spørsmålene som blir tatt opp. På samme måte som Koll beveger seg i et spenningsfelt mellom sterke personligheter, beveger han seg også i et spenningsfelt mellom ~~makt~~ ~~instanser~~ krefter i samfunnet. Pengeutlåneren, landsbyrådet, ~~heravdelingen~~ og militsen til landsbyrådet, heravdelingen til de øverste malithaverne, ~~og~~ og gruppen med

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28. 05. 2014
Ark nr. : 10 av 12

lovløse, representerer alle ulike krefter i samfunnet Koll er en del av. I dette kraftfeltet må Koll, som resten av folket i landsbyen, navigere.

Som jeg har vært inne på er det likhetstrekk mellom grep som er brukt i Drakeguten og annen litteratur. Bruken av middelalderpreget miljø, en komposisjon som er sentrert rundt hjemme-ute-rytme-strukturen og at det som setter i gang handlingen er en mangelsituasjon, er det man kan kalle konvensjoner eller formuler som er vanlige i heroisk-fantastisk litteratur. Det samme er forhållingen om det utvalgte barnet.

I bruken av et middelalderpreget samfunn, er det ofte et føydsalsamfunn som skildres. I Drakeguten vil jeg si ~~at~~ at det tegnes et litt mer komplisert bilde av samfunnet. Maktthaverne befinner seg langt borte. Militærgruppene som representerer dem er ikke aktive i styret i landsbyen, og vi får innblikk i hvordan styret i landsbyen er organisert. Mens det å overvinne en hersker krever stor styrke, ~~krever~~^{er} det å velte om på samfunnsordningen i landsbyen noe som ligger innenfor rekkevidden til Eivind og hans lovløse venner. Dette er noe som muliggjør at spørsmålene om hvordan et samfunn skal være organisert og ~~kan~~ tematiseres i boken.

Sammen med middelalderpreget er draker og magi

Emnekode : SK-101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 11 av 12

noe man ofte forventer i en ~~far~~ bok inneholder heroisk-fantastisk litteratur. I Dragegutten er det både en drake og noen ~~inn~~ tegn på at magien ikke er helt borte. I Barnelitteratur-sjangrer og teksttyper blir den fantastiske litteraturen beskrevet som litteratur som bytter med det sannsynlige. Dersom vi tar utgangspunkt i vår virkelighet er draker og magi noe som bytter med det som er sannsynlig, men i universet som handlingen i Dragegutten foregår i, godtar vi det ikke bare som noe sannsynlig, men fordi det er en konvensjon er det noe vi forventer.

En annen konvensjon i heroisk-fantastisk litteratur er kampen mellom det gode og det onde. Dette er noe som er tydelig til stede i Dragegutten, men hva som er godt og hva som er ondt er det ikke klare grenser for. Selv om Ervan viser seg å være antagonist i historien, er det ikke slik at alt han har sagt og gjort må avfeies. ~~Det samme~~ Noe liknende kan sies om Koll. Selv om han er protagonist i historien, er ikke veien hans uten feiltrinns. Han har selv vært med på å sette Ervan i den situasjonen at han har utført edelgjørende handlinger. I boken av denne konvensjonen utvider forfatteren konvensjonen til å inneholde noe nytt. Det er med på å gjøre felisten til mer enn en oppvisning av kjennskap

Emnekode : SK - 101
Kandidatnr. : 6007
Dato : 28.05.2014
Ark nr. : 12 av 12

til sjangeren og dens konvensjoner

Jeg har tidligere vært inne på knuddet med det sannsynlige som et kjennetegn på fantastisk litteratur. Todorov har en litt annen tilnærming til spørsmålet om det fantastiske i litteraturen. Det at noe bryter med det sannsynlige trengs ikke å medføre fantasi. I følge Todorov ligger fantasien i handlingen som oppstår etter at noe uforklarlig er introdusert. Usikkerheten som opplever før man ~~enten~~ har en forklaring er stedet man finner fantasien i teksten. Så kan man spørre seg om det finnes en slik handling i Dragegutten.

Det som med første øyekast er det man lettest forbinder med sjangeren fantastisk-herovisk litteratur, er på mange måter noe av det som innebærer minst fantasi, skal man bruke Todorovs definisjon. Drakene, magien og kampen mellom det gode og det onde bryter med vår virkelighet*, men det er elementer som ikke skaper usikkerhet eller handling hos leseren. Grunnen til dette er at det er konvensjoner som vi forventer i denne typen litteratur. Det som skaper etter min mening skaper størst handling og usikkerhet, er det som i minst grad bryter med virkeligheten, ~~er~~ kompleksiteten i ~~spørsmålet~~ i menneskenaturen.

* kampen mellom det gode og det onde er fullt tilstede i vår virkelighet, men i Norge i dag utføres den sjelden med ^{våpen}